

Høringsnotat om endringer i regnskapsloven

§ 3-9 - utvidet IFRS-plikt

11. desember 2007

KREDITILSYNET

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Regnskapsloven – god regnskapsskikk og NRS' standarder	3
1.3 Rapporteringsdirektivets "hjemstats"-regime for utstedere fra tredjeland	3
2. IFRS og gjeldende rett	3
2.1 Situasjonen i EØS	3
2.2 Gjeldende norsk rett	4
2.3 Forarbeidene til innføringen av IFRS i regnskapsloven og senere utvikling.....	4
3. Vurdering av behovet for utvidet IFRS-plikt.....	5
3.1 Innledning	5
3.2 Enkelte endringer i norsk regelverk og marked etter innføring av IFRS	5
3.3 Regnskapenes kvalitet og sammenlignbarhet	6
3.4 Kost/nytte-vurdering	7
3.5 Regelverks- og standardutvikling	8
3.6 Regelverksarbitrasje.....	9
3.7 Oppsummering og konklusjon	9
3.8 Gjeldsinstrumenter	9
3.9 Avgrensninger	12
4. Overgang og ikrafttredelse	12
5. Forslag til lovendringer	13

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Norskregulerte utstedere av omsettelige verdipapirer som er notert på regulert marked i EØS (noterte utstedere), skal avlegge konsernregnskap i henhold til IFRS, jf. regnskapsloven (rskl.) § 3-9 første ledd. Andre noterte utstedere kan velge å avlegge regnskap etter IFRS eller etter de ordinære reglene i regnskapsloven (heretter omtalt som norske regnskapsstandarder), jf. rskl. § 3-9 fjerde ledd. I dette høringsnotatet behandles spørsmålet om IFRS bør gjelde som pliktig regnskapsspråk også for sistnevnte gruppe foretak. Det følger av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 5b) at medlemslandene kan velge om de ønsker å pålegge noterte selskaper, som ikke avlegger konsernregnskap, å utarbeide selskapsregnskapet etter IFRS.

1.2 Regnskapsloven – god regnskapsskikk og NRS' standarder

Selskaper som bruker norske regnskapsstandarder er underlagt regnskapslovens § 4-6 om krav til god regnskapsskikk. Det er lovens system at kravet om god regnskapsskikk utfylles av standarder gitt av Norsk Regnskapsstiftelse (NRS). Enkelte NRS-standarder gjelder bare for noterte utstedere.

NRS har varslet at stiftelsen vil oppheve fire slike regnskapsstandarder under god regnskapsskikk (NRS 7, 10, 11 og 12¹). Begrunnelsen er at standardene er utdaterte og at de hovedsakelig gjelder for noterte utstedere som bruker norske regnskapsstandarder samt visse foretak under tilsyn av Kredittilsynet (tilsynsforetak). NRS arbeider hovedsakelig med standarder for unoterte foretak og finner det lite naturlig at stiftelsen skal utvikle og vedlikeholde standarder som bare gjelder noterte foretak og/eller tilsynsforetak.

1.3 Rapporteringsdirektivets "hjemstats"-regime for utstedere fra tredjeland

Kredittilsynet finner grunn til å nevne forholdet til rapporteringsdirektivets særlige hjemstatsregime i art. 2 første ledd bokstav i som er gjennomført i ny verdipapirhandellov (vphl.) § 5-4. Hovedtrekket er at utsteder hjemmehørende utenfor EØS-området må velge en "hjemstat" i EØS der utstederen er notert. Kredittilsynet har ikke her vurdert hvordan dette, sammenholdt med art. 23 jf. art. 4 mfl., får betydning for hvilket regnskapsspråk slike tredjelandsutstedere med Norge som hjemstat vil kunne bruke. Det er heller ikke vurdert om "hjemstats"-regimet betyr at den valgte EØS-"hjemstat" får ansvaret for regnskapskontrollen.

2. IFRS og gjeldende rett

2.1 Situasjonen i EØS

Noterte utstedere hjemmehørende i EØS som avlegger konsernregnskap, skal benytte IFRS som regnskapsspråk i *konsernregnskapet*. Det er opp til den enkelte hjemstat å bestemme om disse skal tillates, pålegges eller forbys å bruke IFRS i *selskapsregnskapet*.

Noterte utstedere hjemmehørende i EØS som ikke avlegger konsernregnskap skal avlegge selskapsregnskap i henhold til nasjonale regler i den EØS-stat foretaket er regulert. Etter IFRS-forordningen kan nasjonale regler tillate og/eller påby nasjonale regnskapsstandarder eller IFRS.

¹ Standard nr. 7 "Resultat per aksje", nr. 10 "Opplysninger om segmenter", nr. 11 "Delårsrapportering", og nr. 11 "Avvikling og avhendelse av virksomhet"

I en oversikt² gitt av Kommisjonen var det per 15. mai 2006 10 av 28 EØS-land som krever bruk av IFRS for noterte konserns *selskapsregnskap* fra 2007 og ett land til som vil kreve det fra 2009. To av disse landene hadde unntak for finans- og/eller forsikringsforetak. I tillegg er det 11 av 28 land som tillater at IFRS brukes i noterte konserns *selskapsregnskap* og ytterligere ett land vil tillate dette fra 2009. Ett av disse landene hadde unntak for finansinstitusjoner.

2.2 Gjeldende norsk rett

Som nevnt i avsnitt 1.1 skal noterte konsern avlegge *konsernregnskap* i henhold til IFRS, jf. rskl. § 3-9 første ledd. Noterte utstedere som bare avlegger selskapsregnskap kan velge om de vil bruke IFRS eller norske regnskapsstandarder, jf. rskl. § 3-9 fjerde ledd (det tosporede systemet). Med unntak av forsikringsselskaper kan alle noterte utstedere bruke IFRS i *selskapsregnskapet*.

2.3 Forarbeidene til innføringen av IFRS i regnskapsloven og senere utvikling

2.3.1 Regelverkstilpasninger

Konsekvensene i forhold til annet regelverk av å tillate IFRS i selskapsregnskapet er kommentert i forarbeidene til regnskapsloven (Ot. prp. nr. 89 (2003-2004) pkt. 3.4.6 side 24 flg.). En slik adgang forutsatte at det ble funnet tilfredsstillende løsninger på de konsekvenser en IFRS-plikt kan få for (s. 24 annen spalte nederst):

”utbyttebegrensning og andre selskapsrettslige forhold, skattegrunnlag og skattekontroll, annen offentlig kontroll og grunnlaget for utarbeidelse av statistikk”.

De relevante reglene er senere endret slik at bruk av IFRS i selskapsregnskapene er forenlig med disse regelverkene:

Selskapsrettslige tilpasninger er gjennomført ved endringer i aksjelovene, herunder innføring av nye bestemmelser om fond for urealiserte gevinster og fond for vurderingsforskjeller. Sistnevnte bestemmelse var tidligere regulert i regnskapsloven. Det vises for øvrig til nærmere omtale i Ot. prp. nr. 39 (2004-2005) kapittel 3.4.6.

Skattemessige tilpasninger er gjennomført ved endringer i skatteloven, jf. Ot. prp. nr. 1 (2005-2006) kapittel 28.

Hensynet til offentlig kontroll og statistikk er håndtert ved at det er innført et ekstra rapporteringskrav i regnskapsloven § 9-2. Bestemmelsen krever utarbeidelse av resultatregnskap og balanse etter standardisert oppsett som skal sendes sammen med årsregnskapet til Regnskapsregisteret. Den særskilte rapporteringen er kun tilgjengelig for offentlige myndigheter. Plikten omfatter ikke forsikringsselskaper, men disse er som nevnt i avsnitt 1.3.1 ikke vurdert her.

2.3.2 Hensynet til sammenlignbarhet

I Ot.prp. pkt. 3.4.6 skriver departementet at:

”De forhold som taler mot å anvende vedtatte IFRS i konsernregnskapet til unotert foretak har samme vekt...”

² Hentet fra http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias_en.htm#options.

for noterte utstedere som ikke er konsern. Departementet viser her til proposisjonen pkt. 3.3.6, som behandler spørsmålet om IFRS-plikt for unoterte selskaper.

En slik likestilling av unoterte og noterte utstedere tar etter Kredittilsynets vurdering i for liten grad hensyn til behovet for at noterte utstederes regnskaper bør være sammenlignbare. I den grad det er relevant å gi samme regler for flere grupper utstedere synes det mer nærliggende å sammenligne med andre noterte utstedere – dvs. noterte konsern som er underlagt IFRS-plikt. Økt internasjonal utbredelse av IFRS vil etter Kredittilsynets syn underbygge behovet for sammenlignbarhet. Det vises til at noterte ikke-konserns selskapsregnskap avlagt i henhold til IFRS, i stor grad vil være direkte sammenlignbare med noterte konserns IFRS-regnskaper. Etter Kredittilsynets syn er det også ønskelig at reglene er like for alle norskregulerte noterte utstedere.

3. Vurdering av behovet for utvidet IFRS-plikt

3.1 Innledning

I avsnittene 3.2 til 3.7 vurderes spørsmålet om utvidet IFRS-plikt med utgangspunkt i markedene for egenkapitalinstrumenter. Disse vurderingene kan sees på som generelle vurderinger, der også parallelle problemstillinger i forhold til obligasjoner blir kommentert. I avsnitt 3.8 vurderes om det er behov for en annen løsning for gjeldsinstrumenter enn for egenkapitalinstrumenter.

Kredittilsynet peker innledningsvis på den ulikhet mellom egenkapital- og rentemarkedet som ligger i at verdien av egenkapitalinstrumenter i stor grad avledes av forventet inntjening i selskapet, i motsetning til verdien av obligasjoner som i større grad er avledet av blant annet kredittrisiko og løpetid. Informasjonsbehovet er derfor typisk større for egenkapitalinstrumenter enn for renteinstrumenter. Kravet til kvaliteten og sammenlignbarheten av den relevante finansielle informasjonen fra utstederne, må imidlertid antas å være det samme for begge typer instrumenter.

3.2 Enkelte endringer i norsk regelverk og marked etter innføring av IFRS

3.2.1 Innledning

I forhold til forarbeidene til regnskapsloven i Ot.prp. 89 (2003-2004) finner Kredittilsynet grunn til å peke på to forhold ved den senere utviklingen som anses å ha betydning ved spørsmålet om utvidet IFRS-plikt.

3.2.2 Regelverk

Etter innføringen av IFRS i norsk rett er det vedtatt en ny verdipapirhandellov (delvis ikrafttredelse 1. november 2007 og 1. januar 2008) og en ny lov om regulerte markeder (trådte i kraft 1. november 2007). Ny verdipapirhandellov etablerer en egen konsesjon som Multilateral Handelsfasilitet (MHF), jf. vphl. § 2-1 første ledd nr. 7. En MHF er et marked for omsettelige verdipapirer, men er ikke et regulert marked. Notering og omsetning på MHF vil derfor ikke utløse IFRS-plikt for utsteder. Verdipapirforetak og regulert marked kan drive en MHF, jf. vphl. § 9-5.

3.2.3 Marked

Oslo Børs etablerte i 2005 et marked for renteinstrumenter som ikke er et regulert marked, Alternative Bond Market (ABM). Notering på ABM utløser ikke IFRS-plikt, heller ikke etter

en eventuell utvidet IFRS-plikt i henhold til konklusjonen i avsnitt 4.1.1 nedenfor. ABM er et marked som Oslo Børs kan drive under sin konsesjon som børs. Det er ellers neppe adgang til å drive et tilsvarende marked uten konsesjon.

3.3 Regnskapenes kvalitet og sammenlignbarhet

3.3.1 Generelt om kvalitet, sammenlignbarhet og den internasjonale utviklingen

Regnskaper av høy kvalitet og med god sammenlignbarhet er viktige forutsetninger for velfungerende kapitalmarkeder. Slike egenskaper ved regnskap styrker tiltroen til den finansielle rapporteringen, og er viktig for blant annet regnskapsbrukere som investorer, analytikere og kredittyttere.

IFRS-forordningens formål er særlig å sikre en best mulig finansiell informasjon om noterte utstedere i hele EØS, og å gjøre regnskapstallene sammenlignbare over landegrensene. Norske regnskapsstandarder er regnskaper med høy kvalitet, men de legger ikke til rette for internasjonalt sammenlignbare regnskaper slik som IFRS gjør.

Spesielt etter gjennomføringen av IFRS-forordningen i EØS har utviklingen internasjonalt vært at mange land utenfor EØS harmoniserer eller tilnærmer sine regnskapsstandarder til IFRS. Dette gjelder blant annet sentrale land som ³ USA, Canada og Japan, men også land som Australia, Hong Kong, New Zealand, Sør Afrika og Singapore. Taiwan, Kina og Brasil har tilnærmet sine regnskapsstandarder til IFRS eller de har offentlig tilkjennegjort en plan for å gjennomføre en slik tilnærming innén 2010. Etter Kredittilsynets syn er det grunn til å tro at denne utviklingen vil gjøre IFRS til en internasjonal referanse som regnskapsspråk for noterte utstedere. Økt utbredelse av IFRS vil på denne måten gjøre norskregulerte noterte utsteders IFRS-regnskaper sammenlignbare med et tilsvarende større og internasjonalt kapitalmarked.

I spørsmålet om utvidet IFRS-plikt i Norge er det imidlertid viktig å presisere at den internasjonale utviklingen ikke synes å gå veldig mye lenger enn det som følger av IFRS-forordningen. Dette betyr at den internasjonale utbredelsen av IFRS i all hovedsak bare gjelder for noterte utsteders *konsernregnskaper*.

Innenfor EØS har, som nevnt i avsnitt 2.1, flere EØS-land innført IFRS-plikt også i *selskapsregnskapet* dersom utsteder plikter å avlegge konsernregnskap etter IFRS. I tillegg har Italia og flere av de nye små medlemslandene innført IFRS-plikt for enkelte eller for alle foretak i sine hjemstater.

3.3.2 Vurdering

Hvis IFRS-plikten utvides til å gjelde for alle norskregulerte utstedere notert på regulert marked, vil regnskapene til norske utstedere være sammenlignbare uavhengig av om de har plikt til å avlegge konsernregnskap eller ikke. Etter Kredittilsynets syn er det også ønskelig at alle norske utstedere likebehandles i spørsmålet om regnskapsspråk.

I lys av den internasjonale utbredelsen av IFRS, vil en utvidet IFRS-plikt også gjøre norske utsteders IFRS-regnskaper direkte sammenlignbare med alle utstedere internasjonalt som bruker IFRS i sine regnskaper. Kredittilsynet antar at utbredelsen av IFRS kan bety at særlig utenlandske investorer vil foretrekke å investere i utstedere som bruker kjente og internasjonalt anerkjente regnskapsstandarder som IFRS, fremfor å investere i utstedere som bruker mindre

³ Jf. CESR dokument 07-022b – der også en del andre land, bla. enkelte "skatteparadis" er nevnt.

kjente og mindre sammenlignbare nasjonale regnskapsstandarder. Dette momentet er blant annet kommentert i Ot. prp. nr. 89 (2003-2004) s. 24 annen spalte (om IFRS-standarder):

”Standardene er internasjonalt kjent, og anvendelse av dem kan derfor være en særlig fordel for foretak som ønsker å finansiere virksomheten ved lån eller gjennom kapitalmarkeder i utlandet”

En slik økt grad av sammenligning av norske utsteders regnskaper, er etter Kredittilsynets derfor ønskelig.

Som nevnt i avsnitt 1.2, er det en viss usikkerhet om forholdet til hjemstatsregimet i rapporteringsdirektivet. Det vil kunne gi mindre sammenlignbarhet dersom en utenlandsk utsteder notert på norsk regulert marked kan tillates å bruke egen hjemstats regnskapsstandarder i sine regnskaper. En norsk utvidet IFRS-plikt vil imidlertid gjøre norske utsteders regnskaper sammenlignbare med et stort antall noterte utstedere i EØS og andre IFRS-land. Etter Kredittilsynets syn bør det norske hovedfokus være betydningen for norske utstedere.

Etter Kredittilsynets vurdering taler hensynene til sammenlignbarhet og likebehandling for at IFRS-plikten utvides.

3.4 Kost/nytte-vurdering

3.4.1 Innledning

En utvidet IFRS-plikt kan være byrdefull for utstedere, og Kredittilsynet legger til grunn at en kost/nytte-vurdering er sentral i spørsmålet om IFRS-plikten skal utvides. Kredittilsynet vil innledningsvis peke på at det må være påregnelig for utstedere at det kan stilles nye krav for blant annet å øke tilliten og likviditeten i markedene. I forhold til IFRS er dette allerede gjort gjeldende for noterte utstedere som avlegger konsernregnskap, og som nevnt over anser Kredittilsynet at en likebehandling i seg selv er ønskelig. Spørsmålet er derfor om eventuelle økte byrder vil være uforholdsmessige.

3.4.2 Engangskostnader

Økte byrder knyttet til selve omleggingen av regnskapene bør etter Kredittilsynets syn kunne vurderes som en engangskostnad som må fordeles på de fremtidige årene selskapet skal bruke IFRS. Vurdert på denne måten blir den årlige kostnaden neppe stor.

3.4.3 Løpende kostnader

Det er liten tvil om at utvidet IFRS-plikt vil gjøre utstedernes arbeid med regnskapsavleggelse mer byrdefullt. Flere obligasjonsutstedere har flyttet lån fra Oslo Børs til ABM for å unngå IFRS-plikt. Andre utstedere kan ha omorganisert virksomheten sin slik at de ikke lenger er et konsern i den hensikt å unngå IFRS. Økte byrder kan videre medføre at enkelte utstedere velger å ikke bli notert eller at de velger å bli notert i utlandet. Videre er det slik at det allerede foreligger en IFRS-adgang for utstedere som ikke er konsern. Med utgangspunkt i de økte byrder en IFRS-plikt kan medføre for utsteder, kan det hevdes at det bør være et kommersielt valg for utsteder om denne ønsker å bruke IFRS eller norske regnskapsstandarder. Dette gjelder kanskje særlig i forhold til obligasjonsmarkedet hvor investorene i større grad enn for egenkapitalmarkedet kan stille krav til utstederne.

Kredittilsynet anser ovenstående argumenter som relevante argumenter i spørsmålet om det er hensiktsmessig å utvide IFRS-plikten. Kredittilsynet er likevel noe usikker på hvor fokus for

usteders kommersielle valg bør plasseres. Som nevnt i avsnitt 3.2 eksisterer det gjennom AMB allerede et alternativ marked for obligasjoner. For egenkapitalinstrumenter vil innføringen av investeringstjenesten MHF i den nye verdipapirhandelloven legge til rette for etablering av et MHF-marked uten IFRS-plikt også for egenkapitalinstrumenter. Dersom mange utstedere opplever en utvidet IFRS-plikt på regulerte markeder som et hinder for notering, er det etter Kredittilsynets syn grunn til å anta at aktører vil finne det kommersielt lønnsomt å etablere nettopp en MHF for dette markedet. En slik økt bredde i markedene for omsettelige verdipapirer kan etter Kredittilsynets syn i seg selv være positivt for verdipapirmarkedet som helhet.

Et element i et kommersielt valg mellom regulert marked og en MHF, kan være betydningen for utsteder av legale og institusjonelle begrensninger i enkelte investorers adgang til å plassere midler i utstedere som ikke er notert på regulert marked. Dette kan medføre at likviditeten i instrumenter notert på ABM eller en MHF blir mindre enn om instrumentet var notert på et regulert marked.

I forhold til at en utsteder alternativt kan bli notert i utlandet, antar Kredittilsynet at det særlig vil være mindre utstedere som vil finne IFRS så byrdefullt at de vil velge å ikke bli notert på norsk regulert marked. Slike mindre utstedere har typisk en mindre organisasjon og besitter ikke den nødvendige IFRS-kompetanse. For slike foretak vil en IFRS-plikt kunne oppleves tyngende. Så vidt Kredittilsynet forstår har imidlertid slike mindre utstedere typisk sitt marked i egen hjemstat, og i mindre grad i utlandet, jf. at de er mer ukjent og at de typisk bruker et regnskapsspråk som er lite kjent i utlandet. Det fremstår derfor for Kredittilsynet som mer sannsynlig at disse utstederne vil velge notering på ABM eller en norsk MHF, fremfor å bli notert i utlandet, dersom de ønsker å unngå IFRS-plikt.

Etter Kredittilsynets syn har muligheten for notering i utlandet begrenset vekt som argument mot en utvidet IFRS-plikt. Spørsmålet om plassering av utsteders kommersielle valg er usikkert, men det vises også til avsnitt 3.5.

3.5 Regelverks- og standardutvikling

Dersom NRS opphever standardene nevnt i avsnitt 1.2, vil informasjon til regnskapsbrukere fra noterte utstedere som bruker norske regnskapsstandarder bli dårligere og mindre ensartet med mindre standardene ikke erstattes av nye standarder. IFRS og norske regnskapsstandarder er to selvstendige regnskapsspråk, og det er neppe mulig uten videre å erstatte enkelte NRS-standarder med IFRS-standarder. En slik løsning antas å kreve en regelverkstilpasning som kan være nokså omfattende - uten at det er gitt at løsningen blir god. Et alternativ kan være å fastsette nye standarder under norsk regnskapsstandard, noe som vil innebære et betydelig regelverksarbeid og løpende regelverksvedlikehold.

Dersom det innføres IFRS-plikt for alle utstedere vil det ikke være behov for å utvikle og vedlikeholde egne standarder under NRS for noterte utstedere. Utvidet IFRS-plikt kan derfor spare ressurser i forhold til standardsetting og vedlikehold av standarder. Kredittilsynet peker her også på at når NRS ikke vil ta ansvar for å utvikle og vedlikeholde standardene, er det ikke gitt hvor ansvaret for utvikling og vedlikehold av dette regelverksarbeidet skal plasseres. Et alternativ kan være at det ikke utvikles nye standarder til erstatning av de som oppheves. Det antas at dette ikke er en ønsket løsning. Som nevnt kan regnskapsinformasjonen fra utstedere på de aktuelle områdene bli dårligere og mindre sammenlignbare.

Oslo Børs har opplyst at det i egenkapitalmarkedet på børsen per mai 2007 var ca. 200 av i alt 244 utstedere som brukte IFRS basert på plikt eller frivillighet. De øvrige utstedere bruker

norske eller utenlandske nasjonale regnskapsstandarder. Basert på børsens opplysninger om at ca. 25 utstedere notert på børsen ikke var registrert som konsern, betyr dette at det maksimalt kan være 25 utstedere som bruker norsk regnskapsstandard⁴. Antallet som bruker norske regnskapsstandarder er altså nokså begrenset, og de utgjør en forholdsvis liten andel av det samlede antall utstedere. Det kan da stilles spørsmålstejn ved om det er formålstjenlig å bruke ressurser på å utvikle nye regnskapsstandarder som bare vil gjelde for en begrenset krets av foretak. Det kan også argumenteres med at betydningen av den reduserte regnskapsinformasjonen og den reduserte sammenlignbarheten bør være en del av den kommersielle avveiningen utsteder selv må ha ansvar for i spørsmålet om valg av regnskapsspråk.

3.6 Regelverksarbitrasje

Krav til bruk av IFRS kan redusere muligheten for selskapstilpasninger begrunnet i regelverksarbitrasje i forhold til regnskapsprinsipper. Dette kan bidra til å sikre en konsistent bruk av regnskapsprinsipper.

3.7 Oppsummering og konklusjon

3.7.1 Oppsummering

Etter Kredittilsynets syn er det ønskelig at alle norske utstedere notert på regulert marked behandles likt i spørsmålet om regnskapsspråk, og at det legges til rette for at norske noterte utsteders regnskaper i størst mulig grad er sammenlignbare nasjonalt og i forhold til et størst mulig utvalg av utenlandske noterte utstedere. Etter Kredittilsynets vurdering kan dette best gjøres ved at alle norske utstedere underlegges IFRS-plikt. Det må imidlertid legges vekt på at særlig mindre utstedere kan oppleve at en utvidet IFRS-plikt gjør en elles ønsket notering på regulert marked uforholdsmessig byrdefull. Behovet for internasjonal sammenlignbarhet for slike utstedere kan derfor være begrenset. I den grad NRS-standarder oppheves uten at disse erstattes av nye standarder, er derfor et spørsmål om de ulemper dette kan medføre bør være en del av utsteders kommersielle avveining i spørsmålet om notering og valg av regnskapsspråk, eller om myndighetene skal styre dette til et valg mellom notering på regulert marked eller på ABM eller en MHF.

Ut fra en totalvurdering av de ulike hensynene, er Kredittilsynet kommet til en anbefaling om at IFRS-plikten bør utvides til å gjelde alle norske utstedere notert på regulert marked i EØS, og ikke bare de utstedere som avlegger konsernregnskap.

3.7.2 Konklusjon

Kredittilsynet foreslår at det innføres IFRS-plikt for alle utstedere av egenkapitalinstrumenter notert på regulert marked som ikke har konsernregnskapsplikt, jf. forslag til regnskapsloven § 3-9 tredje ledd nytt annet punktum.

3.8 Gjeldsinstrumenter

3.8.1 Om obligasjonsmarkedet i Norge

Som nevnt i avsnitt 3.1 legger Kredittilsynet til grunn at informasjonsbehovet i markedene for gjeldsinstrumenter vil være konsentrert spesielt om kredittrisiko og lånebetingelser. Informasjonsbehovet er altså typisk mer begrenset enn for egenkapitalinstrumenter. Obligasjonsmarkedet kan videre sies å være et profesjonelt marked der investorene i større

⁴ En rask opptelling i Kredittilsynet tyder på at antallet norskregulerte utstedere av egenkapitalinstrumenter som ikke bruker IFRS er rundt 10.

grad enn for egenkapitalmarkedet kan påvirke utstederne; herunder ved valg av regnskapsspråk. Pliktig anvendelse av IFRS utover det markedet etterspør vil således kunne innebære at utstedere ikke ønsker å notere gjeldsinstrumenter på regulert marked i Norge. Dette gjelder særlig mindre utstedere som ikke også har egenkapitalinstrumenter notert på regulert marked. Hvis disse ikke ønsker notering vil det kunne være negativt for bredden i gjeldsinstrumenter notert på norsk regulert marked. Videre kan norske særregler kunne gi en konkurransemessig ulempe for norske markeder i forhold til andre markeder i EØS.

Spørsmålet er om ovennevnte argumenter tilsier at det ikke er behov for at utstedere av gjeldsinstrumenter underlegges en IFRS-plikt.

Basert på resultatregnskaper for 2006 har Oslo Børs i juni i år tilkjennegjort følgende tall om utstedere med gjeldsinstrumenter notert på Oslo Børs (tallene er unntatt utenlandske utstedere, utstedere som kun har noterte lån på ABM, utstedere som også har grunnfondsbevis/aksjer notert på Oslo Børs samt obligasjoner med den norske stat eller kommuner som utstedere):

- Av 75 utstedere er ca. 28 utstedere ikke underlagt krav til å utarbeide regnskap iht. IFRS. Av disse er det 1 utsteder som avlegger regnskap i henhold til IFRS. Ca. 27 avlegger i henhold til norsk regnskapsstandard.

Det er 3 utstedere av gjeldsinstrumenter på Oslo Børs hjemmehørende utenfor EØS. 2 av disse avlegger regnskap etter IFRS. Det tredje selskapet er kanadisk.

Oslo Børs har i dag ca. 1/3-del av nye lån som noteres, og ABM de resterende 2/3-deler.

Kredittilsynet antar at det særlig er i forhold til utenlandske investorer at en IFRS-plikt kan gi likviditet i norske noterte obligasjoner. Om utenlandske investorers plasseringer i gjeldsinstrumenter notert på Oslo Børs eller på ABM pr. 31. august 2007, opplyser børsen:

Obligasjoner	Børs			ABM		
	Utestående volum (MNOK)	Utenlandske investorens andel (MNOK)	Prosent av utestående volum	Utestående volum (MNOK)	Utenlandske investorens andel (MNOK)	Prosent av utestående volum
Utestående volum totalt	438 351	119 512	27,3 %	104 561	5 855	5,6 %
Staten	175 307	96 518	55,1 %	-	-	N/A
Stats-garanterte	4 603	45	1,0 %	-	-	N/A
Fylker og kommuner	34 293	434	1,3 %	2 745	25	0,9 %
Bank og forsikring	102 161	1 405	1,4 %	62 557	1 363	2,2 %
Kredittforetak	26 850	87	0,3 %	11 678	5	0,0 %
Handel og industri	78 874	14 490	18,4 %	19 541	3 533	18,1 %
Øvrige	16 262	6 534	40,2 %	8 040	930	11,6 %
<i>Sertifikater</i>						
Statskasseveksler	47 000	14 459	30,8 %	-	-	N/A
Lånesertifikat	7 600	93	1,2 %	1 364	755	55,4 %

Det fremgår at utenlandske investorers investeringer i norske obligasjoner er plassert særlig i statspapirer. I tillegg har utenlandske investorer ca. 23 mrd. NOK i andre rentepapirer på Oslo Børs, og ca. 5,9 mrd. NOK i rentepapirer på ABM. Utenlandske investorers prosentvise andel av rentepapirer utstedt av gruppen "Handel og Industri" er over 18 % i begge markedene. For gruppen "Øvrige" er andelen 11,6 % på ABM, og nesten fire ganger så stor, 40,2 %, på Oslo Børs. Børsen har ikke nærmere tall for hvilke typer rentepapirer, under de gitte grupper, utenlandske investorer investerer i.

Etter Kredittilsynets vurdering viser det relativt store innslaget av utenlandske investorer på rentemarkedet utenfor statspapirer at det norske rentemarkedet er interessant også for investorer utenfor Norge. Ved å gjøre de norske utstedernes finansielle rapportering sammenlignbar med et størst mulig internasjonalt kapitalmarked, antar Kredittilsynet at det norske rentemarkedet vil bli ytterligere interessant for utenlandske investorer.

Oslo Børs har opplyst at deres inntrykk er at det ikke er forskjell i prisingen av obligasjonslån notert på ABM og på Oslo Børs. Dette kan tyde på at investorene i obligasjonsmarkedet, og som over nevnt typisk er profesjonelle, ikke tillegger særlig vekt på om regnskapet avlegges etter norske regnskapsprinsipper eller etter IFRS. Vekten av argumentet blir etter Kredittilsynets vurdering mer usikkert når dette leses i lys av at IFRS og regnskapskontrollen ikke har eksistert i norsk regnskapspraksis før 2005. Det kan være mer usikkert hvordan dette vil utvikle seg når IFRS og regnskapskontrollen har virket i noen flere år. Den senere tids uro i kapitalmarkedene kan tenkes å virke inn på dette forholdet. På den annen side er det som nevnt over spesielt de mindre obligasjonsutstedere som vil oppleve et IFRS-krav som urimelig tyngende, samtidig som disse ikke er de mest aktuelle plasseringsalternativer for utenlandske investorer i det norske obligasjonsmarkedet.

Kredittilsynet anser aktørenes profesjonalitet gjør behovet for sammenlignbarhet mindre sammenlignet med egenkapitalmarkedet. Kredittilsynet vil likevel fremheve at Norge er et lite land, og at det er neppe grunn til å anta at utenlandske profesjonelle investorer ikke ønsker størst mulig sammenlignbarhet i regnskapene. Kredittilsynet antar også at verdien av sammenlignbarhet kan ha økt på grunn av den senere tids uroligheter i rentemarkedene. Kredittilsynet nevner også at det eksisterende ABM-markedet gjør at utstedere som ønsker å unngå IFRS-plikt allerede har et alternativt og velfungerende marked.

3.8.2 Vurdering

Med utgangspunkt i vurderingene i avsnitt 3.7 er Kredittilsynet av den oppfatning at det bør legges vekt på at det er ønskelig med en størst mulig likebehandling og sammenlignbarhet av utstedere uavhengig av om disse er utstedere av egenkapital- eller gjeldsinstrumenter. Kredittilsynet er noe usikker på hvor stor vekt det bør legges på at obligasjonsmarkedet er preget av stor profesjonalitet, og betydningen av at informasjonskravet er mindre. Kredittilsynet finner imidlertid grunn til å fremheve at det i obligasjonsmarkedet eksisterer et velfungerende ABM-marked uten IFRS-plikt, og at en utvidet IFRS-plikt vil ha regulatoriske gevinster. Etter en totalvurdering er Kredittilsynet kommet til at det vil anbefale at IFRS-plikten i det norske obligasjonsmarkedet utvides til å gjelde alle utstedere av gjeldsinstrumenter notert på regulert marked.

3.8.3 Konklusjon

Kredittilsynet foreslår at det innføres IFRS-plikt for alle utstedere av renteinstrumenter notert på regulert marked som ikke har konsernregnskapsplikt, jf. forslag til regnskapsloven § 3-9 tredje ledd nytt annet punktum.

3.9 Avgrensninger

3.9.1 Forsikringsselskapers selskapsregnskap

Forsikringsselskaper har i dag ikke adgang til å bruke IFRS i selskapsregnskapet, jf. årsregnskapsforskriften for forsikringsselskap § 1-2. Hovedfokus på forsikringsområdet er soliditet, og visse problemstillinger som er mer særegne for forsikringsområdet. Det er naturlig å holde spørsmålet om bruk av IFRS for slike selskaper utenfor vurderingene her. Det vises for øvrig til Kredittilsynets utkast til endringer i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper (som blant annet innebærer en tilnærming til IFRS) oversendt til departementet i brev datert 27. september i år.

3.9.2 Banker og finansieringsforetaks og deres morselskaps selskapsregnskap

Banker og finansieringsforetak kan bruke IFRS i sine selskapsregnskaper, jf. endringsforskrift 30. mars 2007 (nr. 370). Det er etter Kredittilsynets vurdering ikke behov for særregler for disse utstederne, og de kan derfor underlegges full IFRS-plikt. Det vises her også til at årsregnskapsforskriften i betydelig grad er tilpasset IFRS, og at en IFRS-plikt derfor ikke kan antas å medføre tilleggsbyrder av betydning.

4. Overgang og ikrafttredelse

En omlegging fra norsk regnskapsstandard til IFRS kan medføre byrder for utstederforetakene. Utstederforetakene bør derfor gis en rimelig tid til å forberede og å innrette seg etter overgangen.

Overgangsreglene i kommisjonsbeslutning 2006/891/EC datert 4. desember 2006 (til rapporteringsdirektivet art. 23, og som gjelder for noterte utstedere utenfor EØS som avlegger konsernregnskap) medfører at andre lands nasjonale regnskapsstandarder kan anvendes dersom disse ansees ekvivalente med IFRS. Dette betyr at utstedere kan rapportere etter andre format enn IFRS frem til regnskapsår som begynner 1. januar 2009 eller senere. Hensynet til sammenlignbarhet gjør seg derfor ikke like sterkt gjeldende før dette. Det foreslås at departementet gis kompetanse til å bestemme når de nye reglene skal tre i kraft, likevel tidligst for regnskapsår som begynner 1. januar 2009.

5. Forslag til lovendringer

Forslag til lov om endringer i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)

I.

I lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-9 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Regnskapspliktig som ikke omfattes av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 4 og som på balansedagen har verdipapirer notert på regulert marked i en medlemsstat [EØS-stat], skal utarbeide selskapsregnskap i samsvar med de internasjonale regnskapsstandardene som er vedtatt etter annet ledd, jf. forordningen artikkel 5 bokstav b.

II.

Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid departementet bestemmer, likevel tidligst for regnskapsår som begynner 1. januar 2009.